

LEXNOVA NYHETER

Region hade rätt att häva köp av en miljon munskydd – slipper mångmiljonskadestånd

Publicerad
06 OCT 2022

En leverantör som begär över 18 miljoner kronor i skadestånd sedan Region Stockholm hävt beställningen av en miljon munskydd under pandemin förlorar i tingsrätten. Såväl bristerna med munskyddens vätskeresistans som den felaktiga CE-märkningen utgör väsentligt avtalsbrott.

Office Depot Svenska AB och Region Stockholm genom Karolinska Universitetssjukhuset ingick den 9 april 2020 avtal om leverans av munskydd (avtalet). Enligt avtalet köptes artikelnummer 8554166 Munskydd IIR: EN 14683:2005 MDD där II står för hur bra munskyddet filtrerar utandningsluften och R att utsidan är vätskeresistent och skyddar bäraren mot stänk. Munskydden skulle leva upp till standarden EN 14683:2005 och Region Stockholm avsåg att använda dem för vårdpersonal inom hela Region Stockholms verksamhet, såväl vid operationer som vid övrig kontakt med patienter som potentiellt smittats med covid-19.

Efter att avtalet hade träffats erhöll Region Stockholm viss dokumentation om munskydden från Office Depot. Dokumentationen innehöll bland annat ett certifikat från Celab, utfärdat den 5 mars 2020. Även i övrigt framgick av dokumentationen att munskydden var CE-märkta.

Munskydden tillverkades i Kina av Shandong Huien Medical Devices Co. Ltd och importerades till EU och Sverige av YiYi Consulting AB medan Office Depot köpte munskydden av det sistnämnda bolaget för vidare försäljning till Region Stockholm.

Efter beställning från Region Stockholm på 1 000 000 enheter munskydd levererade Office Depot 994 000 enheter munskydd den 30 april 2020 till ett lager vid Arlanda. Samtliga levererade munskydd härrörde från samma tillverkningsbatch.

Munskydden levererades bland annat i kartonger om 50 munskydd vardera. Kartongerna var CE-märkta följt av ”EN14683:2005”. Office Depot utfärdade samma dag en faktura, fakturanr 879783793, om 18

637 500 kronor, motsvarande 18,75 kronor per munskydd inklusive mervärdesskatt.

Efter leverans lät Region Stockholm Research Institutes of Sweden (RISE) utföra ett snabbtest av munskydden avseende splash resistance and breathability, det vill säga vätskeresistans eller motstånd mot stänk och andningsförmåga. Testerna genomfördes enligt standarden EN 14683:2019, vilket är en senare version av standarden EN 14683:2005. Region Stockholm skickade 40 munskydd från leveransen för testning och av dessa testades den 8 maj 2020 ett antal om 20 munskydd varav fyra inte klarade stänkskyddstestet och underkändes. RISE är ackrediterat för sådana uppgifter.

Region Stockholm reklamerade köpet i ett mejl till Office Depot den 18 maj 2020 med följande lydelse: ”Fakturan är spärrad med anledning av att Karolinska har låtit testa 20 prover av munskydd från leveransen hos RISE. Fyra av dessa prover blev inte godkända vilket är ett för stort felprocent för att vi ska kunna godkänna leveransen. Vidare har vi kollat upp certifikatet som ni har försett oss med. På CELABs hemsida läser vi att dom INTE ger sådana certifikat. Detta innebär ju att produkten inte är CE-godkänd och märkningen på förpackningen är inkorrekt. Med anledning av ovan vill vi härmed reklamera era leveranser av munskydd”.

Två dagar senare motsatte sig Office Depot i skrift att de levererade munskydden skulle vara behäftade med fel och hänvisade bland annat till ett snabbtest som YiYi Consulting AB låtit RISE utföra den 19 maj samma år avseende sju munskydd från samma tillverkare i Kina och enligt samma standard, men med godkänt resultat.

Region Stockholm svarade Office Depot den 5 juni 2020 och vidhöll det som tidigare anförts samt tillade att regionens tidigare reklamation skulle uppfattas som att köpet hävts.

Ett första avtal mellan parterna om leverans av samma slags munskydd träffades redan den 26 mars 2020. Leverans skedde och betalades utan att föregås av testning av RISE.

Office Depot har begärt att Region Stockholm ska betala 18 637 500 kronor till bolaget. Levererade enheter av munskydd är, enligt bolaget, inte behäftade med fel då de inte avviker från avtalad standard eller från vad Region Stockholm med fog kunnat förutsätta. Det testresultat som Region Stockholm har åberopat kan inte läggas till grund för felbedömningen då testet inte följt avtalad standard utan en senare version som innehåller strängare krav och sådana skillnader att testresultatet inte kan godtas.

Vidare har Region Stockholms urval och hanteringen av munskydden inför testet haft sådana brister att testningen även av det skälet inte kan användas för felbedömningen. Dessutom har det test som genomförts endast varit ett snabbtest. Region Stockholm hade behövt testa fler munskydd för att uppnå ett fullständigt eller representativt test som kan läggas till grund för felbedömningen. Munskydden uppfyller kraven för CE-märkning och det finns inga formella brister i de underliggande dokumenten. Skulle fel anses föreligga är felet i vart fall inte av väsentlig betydelse för Region Stockholm och kan inte göras gällande mot Office Depot eftersom Region Stockholm har förvägrat bolaget att företa omleverans.

Region Stockholm kontrar med att munskydden avviker från avtalad standard och från vad Region Stockholm med fog kunnat förutsätta. Genomfört test visar att munskydden i strid med avtalet släpper igenom vätska. Testresultatet är relevant för felbedömningen oavsett att 2019 års version av de standardiserade höga krav som måste uppvisas för munskydd IIR har använts för testet. Munskydden är därmed behäftade med fel. Munskyddens CE-märkning har härutöver varit inkorrekt med anledning av formella brister i de underliggande dokumenten.

Stockholms tingsrätt prövar inledningsvis om använt testförande innefattar sådana skillnader i

förhållande till avtalad standard att testet av den anledningen inte kan läggas till grund för felbedömningen.

Tingsrättens överväganden innebär att det endast finns en påstådd skillnad mellan avtalad och använd standard för testförfarandet, nämligen användandet av targeting plate. Enligt utredningen i målet utgör dock ett testförfarande utan användande av en targeting plate inte en sådan skillnad att förfarandet kan betraktas som strängare än avtalad, snarare tvärtom.

Tingsrätten övergår därefter till att pröva om Region Stockholm har brustit i sin hantering av munskydden eller avseende kraven på slumpmässigt urval av testexemplar, vilket Office Depot har gjort gällande men vilket regionen har invänt mot. Enligt tingsrättens bedömning finns det ingen invändning mot vare sig tillvägagångssättet, spårbarheten eller det slumpmässiga urvalet, inklusive att urvalet gjordes av Region Stockholm och inte av RISE. Med beaktande av att munskydden förbehandlades på likartat sätt kan den omständigheten att testmunskydden har plockats ur sin originalkartong och lagts i ziplockpåsar innan testningen inte ha inverkat negativt på testningen.

Slutsatsen av det anförda är att Region Stockholm inte har brustit i sin hantering av munskydden eller avseende kraven på slumpmässigt urval av testexemplar.

Det återstår för domstolen att pröva om det har varit nödvändigt att testa fler munskydd för att testet ska anses representativt och kunna läggas till grund för felbedömningen. Tingsrätten bedömer att ett tillräckligt antal munskydd har testats och att utfallet visar att leveransen inte håller nödvändig jämn kvalitet. Att munskydd från samma fabrik i Kina fick godkänt resultat i ett snabbtest knappt två veckor senare utesluter inte produktionsbrister avseende den i målet aktuella leveransen och påverkar inte heller tingsrättens bedömning att ett tillräckligt antal munskydd har testats. Att detta senare test skulle ha gjorts på munskydd från samma tillverkningsbatch som aktuell leverans är inte klarlagt.

Avviker munskydden från avtalad standard? Av det som tingsrätten hittills har kommit fram till avseende testförfarandet är att resultatet från testförfarandet kan läggas till grund för felbedömningen. Testet visar att munskydden släpper igenom vätska. Munskydden är alltså inte vätskeresistenta som EN 14683:2005 eller 2019 föreskriver. Munskydden avviker därmed från avtalad standard och från vad Region Stockholm med fog kunnat förutsätta.

Har munskyddens CE-märkning varit inkorrekt? Den omständigheten att certifikatet inte var giltigt, i förening med att två olika DOC presenterats i målet, varav den som enligt dateringen var utfärdad vid tidpunkten för leveransen inte presenterades i målet förrän hösten 2021, talar för att den underliggande dokumentationen som krävs för CE-märkning inte var i sin ordning. CE-märkningen var följaktligen inte korrekt som Region Stockholm har hävdad. Sammanfattningsvis avviker även den inkorrekt CE-märkning från vad parterna avtalat och från vad Region Stockholm med fog kunnat förutsätta och leveransen är även av den anledningen att betrakta som felaktig.

Hävning förutsätter väsentligt avtalsbrott. Såväl bristerna med munskyddens vätskeresistans som den felaktiga CE-märkningen är sådana fel som utgör väsentligt avtalsbrott. Att felen var av väsentlig betydelse för Region Stockholm var synbart för Office Depot. Felen ger därför Region Stockholm rätt att häva köpet. Hävningen har följaktligen inte varit oberättigad.

Även om Region Stockholm inte har begärt omleverans av Office Depot har Office Depot ändå rätt att få företa omleverans. Någon begäran om omleverans från Office Depots sida har inte skett förrän aktuell rättegång hade inletts. Någon omleverans har följaktligen inte skett inom skäligen tid efter reklamationen varför Region Stockholm har haft rätt att tillgripa hävning.

Sammanfattningsvis ska käromålet avslås.

Domen är överklagad.

Mikael Kindbom

Instans: Tingsrätterna

Rättsområden: [Skadeståndsrätt](#), [Hälso- och sjukvårdsrätt](#), [Köprätt](#), [Avtalsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter